

процесі організації самостійної роботи учнів початкових класів, що зумовлено їхніми віковими особливостями та специфікою змісту навчання. Їх можна вважати орієнтирами, на які має спиратися вчитель, добираючи вид, обсяг самостійної роботи.

Дидактично доцільна організація самостійної роботи учнів початкових класів у процесі навчання іноземної мови сприяє підвищенню мотивації до навчання учнів, формуванню в них предметної і ключових компетентностей.

Ключові слова: ключові компетентності, самостійна робота, іноземна мова.

Список використаних джерел

1. Зимняя И.А., Ильинская Е.С. Психологический анализ урока иностранного языка. *Иностранные языки в школе*, 1984. №3. С.23-26.
2. Словник-довідник з української лінгводидактики : навч. посіб. Кол. авторів за ред. М.І. Пентиліук. Київ : Ленвіт, 2015. 320 с.

КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД – ОСНОВА МОДЕРНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

*Горошкіна Олена,
д-р пед. наук, проф., пров. наук. співробітник
Інститут педагогіки НАПН України
м. Київ, Україна*

Сучасні суспільні виклики, глобалізаційні процеси, динамічний характер інформатизації середовища потребують зміни освітньої системи, оскільки пріоритетність здобування міцних знань не забезпечує формування таких якостей особистості, як мобільність, ініціативність, гнучкість, креативність тощо, на які сьогодні високий соціальний запит. Необхідно сформувати соціально активного громадянина-патріота своєї держави, здатного до саморозвитку, самовдосконалення, самореалізації. На це й спрямований компетентнісний підхід, що став основою модернізації освітнього процесу сучасних закладів середньої та вищої освіти.

Мета компетентнісного підходу має системоутворювальну функцію, оскільки від її визначення залежить відбір змісту, технологій навчання української мови в

зкладах середньої освіти й методичної підготовки майбутніх учителів української мови і літератури.

Упродовж багатьох було застосовано системно-структурну модель навчання української мови в закладах середньої освіти, спроектовану на засадах домінувального положення мовознавства – «образу мови» Ф. де Соссюра. Означена модель забезпечувала засвоєння учнями міцних теоретичних знань предмета, однак виникло протиріччя між наявністю ґрунтовних знань і несформованими вміннями застосовувати їх на практиці.

Упровадження компетентнісного підходу в освітній процес сучасної школи зумовлює трансформування цієї моделі в іншу – антропоцентровану, – спрямовану на формування мовної особистості учня. В. Химинець зазначає: «Компетентнісний підхід переміщує акценти із процесу накопичення нормативно визначених знань, умінь і навичок у площину формування й розвитку в учнів здатності практично діяти і творчо застосовувати здобуті знання й набутий досвід у різних ситуаціях», тобто замість накопичення знань відбувається формування особистісних цінностей і ставлень суб'єктів освітнього процесу» [2].

Як свідчить аналіз лінгводидактичних джерел, у сучасних методичних дослідженнях можна виокремити два перспективних напрями, перший з яких, на нашу думку, можна назвати комунікаційно-інструментальним. У межах означеного напрямку науковці пропонують навчати мови як засобу комунікації, системи знаків, засобу пізнання, а засвоювати мовні одиниці через вивчення їхнього мовленнєвого потенціалу та функційно-стилістичного навантаження. Представниками означеного напрямку є З. Бакум, М. Греб, С. Караман, Л. Мамчур, В. Нищета, Л. Овсієнко, М. Пентиліук, А. Попович та ін. Другий напрям визначаємо як лінгвокультурологічний, що передбачає введення учнів через мову до скарбниці національної культури. Представниками цього напрямку є В. Александрова, В. Загороднова, Д. Кобцев, Г. Онкович, О. Семенов та інші дослідники. Однак останнім часом спостерігаємо тенденцію до інтегрування означених напрямів, що зумовлено вимогами компетентнісного підходу.

У цьому контексті логічними є зміни змісту навчання української мови, що відбито в програмах: «Здобуті у процесі навчання української мови знання, набуті

вміння й навички мають бути опорою, яка дасть учням змогу реалізувати себе в житті, стати носіями культури свого народу, ініціаторами відновлення й збереження найкращих культурних традицій свого народу» [1]. Сучасне навчання є компетентнісним, а отже, орієнтованим не на засвоєння певного обсягу знань, а насамперед на пізнання життєвих реалій, у яких здобуті учнями знання мають.

Ключові слова: навчання української мови, компетентнісний підхід.

Список використаних джерел

1. Українська мова. 10-11 класи. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів. Рівень стандарту. URL: <https://osvita.ua/school/program/program-10-11/58800/>.
2. Химинець В. Компетентнісний підхід до професійного розвитку вчителя [Електронний ресурс] URL: <http://zakinpro.org.ua/2010-01-18-13-44-15/233-2010-08-25-07-10-49>.

ОЦІНЮВАННЯ КОМПЕТЕННОСТЕЙ ЗДОБУВАЧІВ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ: КОРОТКИЙ ОГЛЯД СУЧАСНИХ ОСВІТНІХ ТЕНДЕНЦІЙ

Гривко Антоніна
канд. пед. наук, ст. наук. співробітник
Інститут педагогіки НАПН України
м. Київ, Україна

Важливим аспектом у процесі реалізації компетентнісно орієнтованого навчання здобувачів загальної середньої освіти є застосування валідних методів оцінювання сформованих в них компетентностей. Аналіз сучасних педагогічних досліджень дає змогу виокремити основні тенденції в розвитку теретико-методичних положень щодо оцінювання учнівських компетентностей.

1. Однією зі світових освітніх тенденцій, підпорядкованих концептуальним ідеям компетентнісного підходу до навчання й спрямованих на розв'язання проблеми його оцінювання з метою підвищення якості освіти, є теоретико-практичне обґрунтування доцільності застосування в навчальному процесі (поряд із традиційними формами контролю) стратегій формувального оцінювання, що